

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԻՆԳՐԱՊՈՏ
Z. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ԲԱՇԽԱՆՈՐԴԱԳՐԱԹԻՒՆ

Տարեկան	500 դր.
Վեց ամիս	250 »
Նույնիսկ	150 »
Երեսամսյան տրեք	70 ժր.

Բաժանորդագրութիւն կ'ուղարկուի
ամեն ամսոյ 15-ին

100 ՓԱՐԱ

Օրաթերթ ազգային եւ քաղաքական

Fondateur
M. MAMOURIAN
Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
,,Arévélian Mamoul,,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

ԱՆԱՐԴԱՐԱՆԱԼԻ ԹԵՐԱՅԱԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ընդլայնելու, տարածելու, մեծցնելու, չափազանցեալ եղանակներով դէպքերն ու իրողութիւններն պատկերացնելու բնազդը, նկարագիրը, ունեւորութիւնը, ինչպէս որ յարմար կը դատէք, մարդկային բնաւորութեա հետ սերտորէն կապուած ու լծորդուած է:

Եւ Հայոց բոլոր դժբաղդութեանց և ցայսօր կրած տնկուր, աներեւակայի ի տառապանքներուն պատճառ հանդիսացած է այս տիեզերական տնկողի դըրութիւնն, որ գրեթէ օրէնք մը դարձած է. չափազանցել:

Ամերիկայի, Եւրոպայի մէջ ծնած ու զարգացած մարդկութիւնն, հակառակ իր քաղաքակրթութեան ամենաբարձր աստիճանին՝ զերծ չէ կրցած մնալ այս ընդհանուր օրէնքէն և այն ևս իր կարգին անզգալիօրէն կ'չափազանցէ ամեն դէպքերն ու իրողութիւններն, և այն անգրգռեցիկ կարծիքն ունի թէ աշխարհի վրայ սփռուած բոլոր մարդկութիւնն անմասն չէ կրցած մնալ այս ունեւորութենէն:

Մինք հայերս, պէտք է սպասուի ու վստահ ըլլա՞նք թէ՛ Ամերիկայի և Եւրոպայի հասարակաց կարծիքին վրայ, մեր երեւակայածին չափ չ'ենք կրցած տպաւորել, իր լիբը ու զարգիլի, իր սեւաթուր ու սահմակցուցիչ մերկութեամբ հայ տառապանքն, հայ գողգոթան:

Նոր ու հին աշխարհի մարդիկ այն հաստատ համոզումն ունին թէ՛ հայերն կ'չափազանցեն:

Հայ եղբայրներն զրուակներէն քանի մը հատին պատկերաշարժի վրայ ցայտարարուին տեղի ամերիկացիներ կը մարին, կ'մորմոքեն և մենք հոս՝ կը խնդանք այդ մարդներուն վրայ, բայց եթէ ուղղակի պրպտենք այդ պատահական դէպքերուն խորը, պիտի ըմբռնենք թէ՛ այդ իրար անցնող ու յուշակորոյս դարձող օտարներն, այդ փորձանքին հասած են, որովհետեւ հայոց վրայ ի գարծ դրուած եղբայրն պատմութիւններն, չափազանցութիւններ կարծած են և աշխարհակալի զրուակներ, որոնք բնականաբար, անոնց կարծեք, մասնաւորապէս յերկրուած են, հայոց վրայ սեղանութիւնն հրա իրելու օտար աշխարհներուն:

Եւրոպացին ու ամերիկացին չեն կրնար հաւատալ բոլոր իրադարձութիւններուն, չեն կրնար երեւակայել թէ՛ աշխարհի բոլոր գլուխ գործոցները միմիայն գեղեցիկին, բարիին, արուեստին ու ճարտարարուեստին վրայ չեն կերտուած. թէ՛ Թուրքիա այն երկիրն է, ուր ոճիրն՝ իր գլուխ գործոցներն կ'արտադրէ, իր հրէշակերտներն կ'կերտէ և հակաքաղաքակրթական ամեն տեսակ կոթողներ կրնայ ի գլուխ հանել:

Եւ ինչպէս ըսինք, մեր դժբաղդութեանց աղբիւրն կ'ըլլի օտարին անարգարանալի թերահաւատութենէն:

Եթէ օտարներն, օտար հասարակութիւններն չունենային այդ թերահաւատութիւնն և աշխարհի բնական օրինաց համընթաց չկարծէին Հայոց կրած չարչարանքներու նկարագրութիւններն այսինքն չափազանցուած, թերեւ ցարդ հասարակաց կարծիքներն տարբեր պիտի վերաբերուէին մեզի հանդէպ և թերեւ մեր ճակատագիրն ալ տարբեր ուղղութիւն մը ստացած ըլլար:

Ամենէ ցաւալի, ամենէ տխուր և ըմբոստացուցիչ պարագան հայկական դժբաղդութեանց մէջ, ճակատագրականութեան մը անըմբռնելի քմահաճոյքին զոհ ըլլալն է որու մէջ ամենագլուխներն, ամենէ քստմեղեցուցիչն այն կարգ մը Ամերիկացի կամ Եւրոպացի Միաբնակներու և ճամբորդներու վերաբերումն է, որոնք տեղի ի տեղով, իրենց աչքն տեսած ըլլալով հանդերձ, պաշտպան կ'կանգնին յաւիտենական բարբարոսութեան պանծացումն մարմնաւորող ցեղի մը արարքներուն:

Եւ օտարներու այս պղտորող, մեղմացնող, սքողող ընթացքն է եղած պատճառ շատ անգամ. որ անոնք չեն հաւատար, չեն կրնար հաւատալ հայկական տառապանքներուն վայրազ իրականութեանց: Այս վիճակէն օգուտ կը քաղին սակայն քահանաներն, որոնք ամեն տեսակ միջոցներ ի գործ կ'գնեն, մեղմելու իրենց վրայ ծանրացող ու ճնշող ոճիրներն, մեղմացուցիչ պարագաներ փնտռելով և օտարին մարդասիրական զգացմանց կ'ապաւինին, փրկելու համար իրենց միջնէ վիզն արիւնի մէջ թաթախուած գոյութիւնները:

Ահա այս անարգարանալի թերահաւատութեան վերջին արդիւնքներէն է նաեւ Կիլիկիան եղեռնը:

Եւ Հայերն այս վերջին, -- ո՞վ գիտէ, եթէ վերջինն է, -- զոհերն չափաւոր տալին եթէ Քրիստոսական խնայողութիւնը հաւատարմին Հայոց գանգատներուն, եթէ չիլ նկատուինք մերկացած, պաշտպան կանգնէին Հայ անգէն ու տնկալապան ժողովուրդին:

Հայերն չափաւոր մորթոտէին, եթէ հայկական Լէզէնը փոխանակ անխնայ թողութեան և անոր տարադրումին տնկողակի ուժ տալու. զայն զօրացնէին, որովհետեւ հասարակաց այդ դարձուր թշնամիներն միմիայն երկիւղ ու սարսափ կ'զգան այն ժողովուրդներէն, որոնց կաշին, սրտին, հոգիին վրայ ի գործ դրուած են իրենց խժոժութիւններն, լաւ և շատ լաւ գրեթէ, թէ Հայոց այդ կորիւններն՝ չափաւոր խնային ի թերու գլուխները շարժախելու, և անկասկած անոնք հեռու պիտի մնային և մեկուսանալու ջանադիր՝ չբաղակնու համար հայու զաւակներուն:

Այս ամեն տարրական նախադրութիւնները զանց քրին ի գործ գնել, և ահա անխնայութիւն կատարուեցաւ: Դարձեալ հայու արիւն հոսեցաւ. որ կրնայ ուրիշներու համար թանկագին ըլլալ, բայց մեզի համար անգին է և ինչո՞ւ այս ամենն, որովհետեւ այսքան տարուան փորձերէ, ակներեւ պայտջոյ:

ներէ, անհերքելի փաստիւրէ յետոյ, դեռ Եւրոպացին ու Ամերիկացին՝ Արեւելքի մէջ հոս հոն տարադրած ըլլալով, միամտօրէն կ'կարծեն թէ՛ Հայերն չափազանցողներ են. բայց մարդկային նկարագրին, թէ իրենց հետ փոխադրուած են նաեւ քաղաքակրթութեան կարեւոր աղբակներէն երկուքը՝ հաւատարութիւն և մարդասիրութիւն:

Հաւատարութիւնն՝ ոչ-քրիստոնէից համար, մարդասիրութիւնն՝ աշխարհի դահլիճներուն համար...

Հ. Մ.

ԶԱՅԱԼՈՒՄՆ ՄԵՐ

Այսօր «Զարթօնք» Լ. Միւրթիւնն շքանշանէս մը կ'արքէ հայ անկախութեան ճանաչման առթիւ:

Յոռաշխարհի հիւզարթի առաւօտ եկողեցւոյ շրջափակին մէջ Հ. Մ. Միւրթիւնն քօքարտնիք ծախելու արտօնութիւն կ'ստանայ, նոյն օրն կէտքէն վերջ Ժ. Տ. վարչութիւնն Հայ Զինուորի փոստին ի նպաստ թատեւրական ներկայացում կ'արքէ:

Առարկութիւն մը չունիմ, չեմ կրնար ունենալ, ազատ են տմեկն ալ ազատ են իրենց յարմար տեսած սարքաւորներն ընելու, սովորեալ պարտազայ մը կայ, որու չեն անգործարժած այդ երեք միւրթիւններն ալ, ահա այդ քաղաքէն է որ պարտ կ'ըզամ իրենց ամենախորին ու շքաւորութեան յանձնելու:

Կարգացին թէ ինչ կ'անցնի ու կը դառնայ Կիլիկիոյ մէջ...

Եթէ կարգացին ու չազդուեցան կ'ցաւիմ և չափազանց կ'ցաւիմ, իսկ եթէ չկարգացին, այլեւս ինչ կ'արեւորութիւն կրնայ ունենալ իրենց ազգայնական ձեռնարկներն, որոնք աւելի ցուցամոլութեան հանգամանք մը կ'ստանան քան թէ առաջնորդուած ըլլան իսկ ազգային զգացումէ:

Թո՛ղ չվիրաւորուին, շատ փափկօրէն կ'շնամ զգացնել իրենց թէ՛ անժամանակ են այդ հանդէսներն, անոնք կրնային աւելի ուրիշ օրերու յետաձգուիլ, իսկ եթէ անպատճառ մտադրած էին այդ հանդէսներն սարքել, օրուան անմիջական և ստիպողական պահանջքն ի նպաստ արմատաւորուէին իրենց ոյժերն...

Ե՛հ, Կիլիկիա կ'օկնեւ մէջ զրուսուի, 1500 մնացորդ Զէյ ունցիներն Զարդուին, Մարաշի մէջ Հայոց վիճակն խիստ փափակ ըլլայ, այդ շրջակայներուն մէջ հաշարուոր հայեր կուտորուին, հայերու ունեցած ու չունեցած թաւառի, կողոպտուի և մենք հոս հանդէսներ կազմենք. հաւատացէք որ հակամարդկային է և մասնաւորապէս շատ տխուր տպաւորութիւն կը թողու կ'հետեւին քայլ առ քայլ Կիլիկիոյ մէջ տեղի ունեցող տխուր դէպքերուն:

Եթէ մենք հայերս Կիլիկիոյ վրայ, իբրեւ մեր հայրենիքին մէջ անշտ մասը, իրաւունք ունենալ կ'կործենք, մեր իրաւունքն՝ այս տխուր պարագաներուն մէջ, արժեցնել չ'ենք կարող՝ հանդէսներու սարքումով...

Ո՛չ շքանշանէս, ոչ թատրոն, ոչ ալ Սգահանդէս, այլ պահանջք. խաղաղ և արժանաւայել պահանջք...

ԾՍ

ՄՏԱՍԻՆ ՊԱՏԿԵՐ

Երազուն ծաւի աչքեր, առնակն կանոնաւոր դիմագծեր, անձորուս, անպիս, կիսաճողատ գլուխ մը, որմէ վար կ'սահին խիտ առ խիտ ու դանգրահալ անցեալի մը մնացորդները:

Ճաշկուտ, կոկիկ և նամանաւանդ մարտ արտաքինով մը գիտէ վայելեցնել, առանց թեթեւօրէն թեան. իր հաղուստին ու կապուստին ներդաշնակութիւնն, որ ալ աւելի նրբութիւն մը կ'ստանայ, անոր պարթե հասակին և կանոնաւոր կազմով մարմնին հետ:

Բարեկամաւոր, անձնուէր, իր նախասիրութիւններն ու նախընտրութիւններն ունի, օգտակար ըլլալ և փափաքն իւր նմաններուն ընդհանրապէս և իր բարեկամներուն մասնաւորապէս շեշտելի նկարագրի մէջ մին կ'կազմէ, սակայն իւր ծայրաչիղօրէն զգուշաւոր, չափազանցօրէն կոտորած, աստապայմանօրէն մաքրած մը ու քանոյ բնաւորութիւնն շատ ու շատ անգամներ արգելք հանդիսացած են, իր որոշումներու դորձադրութեան եղանակին մէջ:

Անձանութիւնը համար, հասակ, անտարբեր, օտարօտի համբաւ մը չ'ենած է, սակայն սխալ մը, մեծ սխալ մըն է, պարզապէս երազոտիս մըն է, իր մասնաշաղկապ ազդուեցանքներն ու հայտնաբերել, ունի, որոնց պէտք է թափանցել՝ վճիռ մը արձան կիլէ տալ:

Ներքին չարտադրանքներ, կարեւր եղանակն չափ գէթ, սրբալու մտաւորութիւնն կան առիթներ որ զգալի կ'ըզանան, այդ տեսակ հոգեկան տնկանայներուն մէջ, չկրնար տեղ մը հանգիստ մնալ, պէտք է շարժի, պիտի կ'զգայ անգափառութիւն, անպատկառ ուղղել իր քայլին աստիճանով, կարծես անձանութիւն հետ պայքարու մտահոգուած, սակայն բուն իսկ իր տալու համար ծանծաղի, հետապնդիչ և տաղտկալի հարցական տնկարկներէ, որոնց վրայ կ'արգահատի, խնդհելով որ իրենց հագերն ու զբաղումներն մոռցած, ուրիշներու հետ զբաղելու անտարբերութիւնն ի գործ կ'գնեն, իրենց ժամովաճառ ըլլալով:

Մակայն կ'ներկայանան հակառակ պարագաներ, ուր ինք զիւրո՞ւրդ կ'հաւանայ խոսիլ ու վիճաբանիլ կուգէ, կարծիքներու փոխանակութիւններ ունենալ կ'փափոքի, միջոց զանց չառնելով զգուշաւորութեան և չափաւորութեան իրատեւր ասլ անշուշտ անոնց՝ որոնք իր անկեղծութիւնը կ'ըզանին:

Յուցումովան, աղմկայել, շուտ ցուցիչ արարքներէ միշտ հեռու փախչող մը եղած է, եթէ սիրած իսկ է ընկերական շրջանակներն՝ սովորուած:

ՎԱՐԴ ԿԱՐԾԵՑԻՆ...

Վարդ կարծեսին...
Քանի՜ անգամ
Հէ՛գ տարփազին,
կարօտաքում՝
Սէ՛ր փորձեցին.
Զո՛ւր խաբուեցան
Վարդի նրման՝
Վա՛ղ թռչեցան:

Վարդ թողեցին
ինչքան ինչքան
Սրտեր անգին,
Անըրջական
Կեանքի վազքին՝
Ինչ արդ՝ կուլան...
Ինչո՞ւ սակայն
Հիմա կուլան...

Ս. ՃԻՉՄԷՃԵԱՆ

Թեանց ու պատշաճութեանց դէմ,
ընդվզում մը ցոյց տուած չըլլալու
գրգռմէն առաջնորդուած է:

Պատուած, յարգած և սիրած է
գեղեցիկ սեռն և որքան ալ ջանադրած
է անոր խնկարկու ըլլալ. բազմն չէ
ժպտած կամ թէ՛ ինք տոխթ չէ փըն-
տըռած ու բազմն իրեն ժպտի, ուս-
տի միշտ մեկուսացող մը ընդունուած
է յանիրաւի, թէ և այս կոտորածի հե-
տամուտ չէ եղած սրբադրելու և
մարդադործելու:

Ազգասէր ու ընտանեւէր եղած է
իր ըմբռնումներուն և տեսակէտնե-
րուն համապատասխան չափով մը:

Պաղարիւն, անտարբեր գրեթե յո-
թով մը, երբէք անակնկալներու առ-
ջն չէ գտնուած, ընդունած է կեանքն
ինչպէս որ է. առանց ծիպի, առանց
զոհողութեան, առանց որ և է ընդ-
վրդումի կամ ըմբռնացումի:

Ճոկատագրապաշտ մըն է հաւա-
նակաւարար:

ՎԱՐՈՒԹԻՆ

ԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՆ

Ամբողջական Հայաստանի կազմու-
թեւն է, Հայ Ազգային մեծ խաչալին
խորհրդացումէն առաջ Հայ Ազգային
Մեծ-Եղբայր հասկանալի շահերը պաշտ-
պառող հասկանալի շահերը հետապնդ-
ող մարմինը եղած՝ օտարներու մօտ:

Թաղթական մեր դաշնակից օտար-
ներու մօտ, որք օտար էին մեր ազ-
գային ներքին խնդիրներու նկատ-
մամբ:

Անոնք, չափազանց հայասէր, ու-
զելով մեր ներքին խնդիրները վարել
ըստ մեր փափաքանաջ, ի պաշտօնէ
ճանչցան ազգին ծոցէն ծնունդ առ-
նող, ու ամենայնիւ Հայ Ազգը, Հայ
կամքը, Հայ բաղձանքը ներկայացնող
այս միակ միութիւնը:

Ազգային Միութիւնը, կամ միւս-
թիւնները, աշխարհ եկան գերազան-
ցապէս խորհրդաւոր բազմի մը մէջ,
յորում Հայ գերբնականը, երկնակա-
պոյտի հրաշքէն բացուած լուսամու-
տէն, հայ աշխարհին վրայ սփռեց իր
Աստուածային ժպտը լուսացրեցող:

Այդ երկնային ակնարկը գեր-զօր,
ծնունդ տուաւ ընդհանուր համերաշ-
խութեան, Ազգային Եղբայր-Եղբայրմարմ-
նաւոր, Հայ լրակառութիւնը կեր-
տող:

Ազգային միութիւնները, անխոր-
ըլլալով հայ զգացումներու բազմը,
կոչուած են պաշտպանելու ի մի շունչ
Հայ Ազգային շահերը, մեզ առժա-
մապէս զեկամարիւր կոչուած բարե-
կամ ուղաշնակից պետութեանց ներ-
կայացուցիչներու մօտիկ:

Հայ Ազգային Միութիւնը, չի կըր-
նար, և .. չպէտք է ըլլաւ անօթիւր այս
կամ այն հատուածին, կամ կուսակ-
ցութեանց:

Հայ Ազգային Միութիւնը, արդա-
ւես յայտնութիւն միեղաւ ուղղակի
խօսիլ ու յարաբերիլ գիտցող օտարա-
նեցու քաղաքագէտներու հետ:

Հնօրեայ ընկալիչ սովորութիւն-
ները, ու դրութիւնները ապարդիւն,
և նոյնիսկ վնասակար պիտի ըլլային
այս պահուստ:

Ազգային Միութիւնը ի մի ձու-
լելով հայ բաղձանքները, եղաւ պաշ-
տօնական օսկանը հայութեան:

Դեռ պետները, աթոռակալները, սի-
նէտրիոնի անդամները՝ թօթափած ի-
րենց խորխոր, լայն խոհակաւու-
թեամբ մը պիտի գային միասին եր-
գելու սէրը եղբայրութեան, սէրը ազ-
գութեան, սէրը աստուածային:

Այս թէ, սոյն ճգնաժամային բու-
պէին, յարութիւն առնէր, մեռելու-
ներէն թէ՛ կենդանիներէն, Հաւա-
րէյ մ'Ազգային, որ այրէր՝ օր, քէն ու
ատելութիւն պարունակող բոլոր մատ-
եանները, երէկի ծրագիրները կու-
սակցութեանց, ու շնորհէր մեզ՝
Տեղաւոր եղբայր, նոր կտակարանն Ազ-
գային: Ո՞ր տար թէ՛ հոն կարգու-
ցինք՝ մէկ հանգանակ, պաշտէինք մէկ
Աստուած, երգէինք մէկ երգ, գործն ու
միաբերան հնչեցնէինք «Ի ծովէ մի-
չե ի ծով»:

Խորհրդաւոր գիշերի մը յաջորդող՝
գեղեցիկ տոտուս մը երկունքն ե-
ղող սոյն սրբազան քաղաքարը, Հայ
Ազգային միութեանը, այսօր կը ներ-
կայանայ աշխարհի առջեւ փոքրաւոր,
հեռի իրեն նկատմամբ սնուցուած
տեսակաւունքով:

Ազգային Միութիւնները, առան-
ձին, հայաբնակ բոլոր վայրերու մէջ,
անգեկ ու անծրագիր, կամայականու-
թեանց փոթորիկն հոսանքին ձգուած,
կը յաճին զէս ու զէն, խաղալիկ վիշտ-
առան հովերու հոսանքին:

Այն ծնած փարաւններու երկրին
մէջ, խանձարուրուած Ծանրիւնը, ու
աշխարհը, չ'օծուած, չ'մկրտուած
Հաւաքալիւր-Եղբայր Ս. Միւտնով, կ'ապ-
րի աննպատակ, ա՛ռանց որչ հիմնա-
կան կանոնագրի:—

Եւ ի՞նչ հարկ կանոնագրի կամ
ծրագրի, եթէ հարկը գիտնային, եղ-
բայրաբար ներկայանալ օտարին Ազ-
գային շահերու հանգանակով:

Մի է հանգանակը՝ Հայ Ազգային:

Այսօր ամեն քաղաք, ամեն գիւղ,
Հայ Ազգային միութեանց բերնով կը
պատգամէ ըստ կամ:

Մին միւսը կը հակառէ, մին զմիւ-
սը կը չեղծացնէ, և Հայ Ազգային
Միութեանց ձեռքը հայութեան պա-
տիւը ծագր ու ծանակ կ'ըլլայ յաջ
մեկի դաշնակից պետութեանց ներկա-
յացուցիչներուն:

Հայ Ազգային Միութիւնները, ու
մեռելու, անհաւատ, անհաւատ, Հայ
Ազգային կառավարութեան մը հովերով
ուսած, կը գործեն ի լեզու և յանդէպ,
անդեկ, անառապատ, խաղալի
հայութեան համարուած լուրջ պատ-
ւոյն հետ:

Դժո՞ւար է արդեօք, համերաշխու-
թեան գետին մը վրայ, կազմել մէկ
ճակատ, խստող միևնոյն լեզուն, մի-
ևնոյն օրէնքը, ընդգրկելով միևնոյն
սկզբունքը:

Դժո՞ւար է արդեօք կործանել ան-
հասկացողութեան ամբարտակը, կոր-
ծանել բարեկամեան անհիմն աշտարա-
կը, հասկնալ գերար, նոյնանալ, եղ-
բայրանալ՝ ողբորումով, գինովցած Հայ
Ազգային շահու տեսլականով:

Դժո՞ւար է արդեօք, անձուէր
զոհողութեամբ մը՝ զծել գէթ տա-
նակ մը բառերէ բաղկացած, Հայ
Ազգային ծրագիր մը, եթէ չ'ենք գի-
տեր է մէկէ յաւել մեր շիւ ապանո-
ղիւք...:

Հայ Ազգային Միութեան հանգու-
նակը մէկ է, ըսինք, ու կը կրկնենք
նոյն չիկան օտարութիւն բառեր, յետա-
մուտ ունակութիւններ, կործանարար
սկզբունքներ:

Հայ Ազգային շահը՝ Անկախ Հայաստանի
մը կառավարութեան կէտ Նպատակը սքեռուած»:
Այս տառապանքներն Հայ Միութե-
անց, հայ բոլոր միութեանց, ըն-
դունելով որ՝ միութեանց մէջ ուրույ-
նութիւն, հակառակութիւն չ'ըմբռ-
նուի:

Այս Մ. տախտակը, ոսկեմատեա-
նը Ազգային, տրուած Մասիսի բար-
ձունքէն, ի ձեռն համերաշխութեան
Աստուծոյն:

Հայութեան մեծ բարեկամները,
լայնախոհ մեծ պաշտպանները որքա-
նորէ կ'ուճանան մենէ, և մեր ձեռքե-
րը թօթուելով կը հեռանան:

Թիշինք թէ պայմանները չեն ներ-
կայացներ, ինչ որ էր երէկ.— մեր
անհամերաշխ ընթացքը պէ՞տք էր
պատճառէ հայասերներու ընտրեալ
կառուին:

Ազգային Միութիւնները զեկամու-
րենք, ազգային իրական շահերը հե-
տապնդելով, թէ ո՛չ ջնջենք դանդա՞,
թո՛ղ Առաջնորդարաններու հետ յա-
րաբերին մեր երկրի առժամայն փե-
րապետողներու ներկայացուցիչները:

Ըմբռնենք օտարը, և իւրացնենք
անոր լայնախոհ հասկացողները:

Մենք մեզի, մենք մեր մէջ, հոգ
չէ որ իրարու գլուխ պատռենք, թէ-
պէտեւ այդ իսկ աղիտարներ է մեր դա-
տին:

Ճգնաժամու այս օրերուն, երբ պի-
տի տրձակուի մեծ վճիռը, «Եղբայր»
գիտնալ լուր կ'ստանան հարսնացուի մը
մեջկառակութեամբ:

Առաջնորդ, Քաղ. Ժողով՝ պահ մը
թաղական խորհուրդի գերը կ'ստանան
իրենց վիրաւորուած արժանապատու-
ութիւնը կը բուժուի ազգային խա-
խոյսով:— Դասակարգի խտրութիւնը
պահ մը մէկգի:

Առաջնորդ և Քաղաքական Ժողով
սակայն, հրաժարու իրենց հնօրեայ
իրաւունքներէն, իրաւամբ կը պա-
հանջեն Ազգային Կառավարութեան
ընտրութիւն (ինչպէս կը սիրին կո-
չիլ ինքզինքնին), որ օտարին հետ
խօսին պատշաճօրէն, քաղաքավարու-
թեամբ, կէտ Նպատակն անհիմնով Հայ
Ազգային կենսական շահը:

Առաջնորդ և Թաղականութիւնը
կը պահանջէ գիւղի կամ աւանի Ազ-
գային Միութիւնէն որ ճանչնայ իր
գործունէութեան սահմանը և չ'ուցնի
անոր ընդհան:

Ազգային Միութիւնը, թող գիտնայ
յարաբերիլ օտարին հետ, Գաղափար-
ման հետ, Առաջնորդին, քահանային,
Թաղականին, հոգաբարձուին, յարան-
ւանութեանց պետներուն, մեզի բնա-
կակից՝ թուրքին, քրդերին, չէրքէղին,
և անոնց կրօնքի գիտնանքներուն հետ:

Ազգային Միութեանց անդամները,
պէտք է վայելին համակրութիւնը այս
բոլորին թուրքին և լոյնին, յայտնով
սիրուած ներկայացուցիչները, ո՛չ թէ
այս կամ այն քննել, այլ բոլորին
(Մնաց. յաջ): ՄԵԼԷՔՈՆ ԱՍՍՏՈՒՐ

ԹԵՔԱԿԱՆ ԹՂԶԱԴՐԱՄԸ

Պատերազմին ծախքերը, հոգալու
համար, թուրք կառավարութիւնը,
գրեթէ ապաւինած է թղթադրամնե-
րու ապագրութեան վրայ, որոնք շր-
ջաբերութեան գրուած են գրամա-
տման, պոստի ձևով, ծայրայեղ քա-
նակութեամբ և երկրին պէտքերուն
անհամապատասխան:

Այս գրամատմաներուն տարապոյ-
ման քանակութիւնը արդիւնք ունե-
ցաւ մէկ կողմէ խանգարել գրամական
կացութիւնը, միւս կողմէ ծանրապէս
խաթարել Ժողովուրդին վստահու-
թիւնը:

Ատկէ յառաջ եկած տաքնապը ա-
ւագ կարեւորութիւն մը կը ներկայա-
ցնէ, նոյնքան կայսրութեան անտե-
սութեան որքան համաձայնականնե-
րու և մասնաւորապէս Ֆրանսական
շահերուն համար:

1914ին Թուրքիոյ գրամական մը-
թերը, մօտաւորապէս կարելի էր
հաշուել հետեւեալ կերպով:—

Ոսկի	40,000,000	Թրք. ոսկի
Արծաթ	8,000,000	» »
Նիթք	957,000	» »
Հին գրամներ	1,200,000	» »

Ընդհ. գումար 50,157,000

50 միլիոն այս գումարին 38—40
միլիոնը շրջաբերութեան մէջ ըլլա-
լու էր Այսթան կարեւոր մթերք մը
և շրջաբերութեան մը, լայնօրէն բա-
ւարար էին, դէմ կենալու, տա առա-
ւելն 25 միլիոն բնակչութեան մը
բնակարան պէտքերուն:

1914ի Օգոստոսէն սկսեալ, կրէշամի
օրէնքին համեմատ, մետաղեայ գրամ-
ները, սկսան քաշուիլ հրապարակէն,
և թուրքիոյ պատերազմին մասնակի-
ցութենէն 7 ամիս յետոյ գրեթէ ա-
նոնցմէ այլևս չէր տեսնուեր շրջաբե-
րութեան մէջ:

Նոյնը վիճակեցաւ Օսմանեան Պը-
րամատման տոմսերուն սրտը վտար-
ուեցան, թուրք կառավարութեան
կողմէ, հրապարակ հանուած թղթա-
դրամներով, պատերազմին ծախքերուն
կուրծք տալու համար:

Ատկէ յառաջ եկաւ վարկաբեկում
մը, որ անհիշապէս ճնշեց թուրք զը-
րամական հրապարակին վրայ և ընդ-
հանուապէս բոլոր գործերուն վրայ:

Թաղաքական շրջաբերութեան տրք-
ուած գումարը հասաւ 159,280,000
Թրք. թղթադրամ ոսկի, ներկայացը-
նելով 3845 միլիոն ոսկի Ֆրանքի
պարտք մը Դիտելի որ, 1914 նոյնմ-
բերէն սկսեալ Օսմանեան գրամատման
գրամատման տպագրելու սահմանը,
մինչև 4 միլիոն Թրք. ոսկիի բարձ-
րացած էր և թէ այս գրամատման
1914 զեկտեմբերին հրաժարած էր

շրջաբերութեան դնելու իր բացարձակ
մեղմանը, պատերազմին ամբողջ
տեղադրութեան մէջ Հետեւեալ բար օս-
մանեան կառավարութեան կողմէ կա-
տարուած տպագրութիւնները իր հ-
րաշխաւորութիւնը չեն կրեր:

Առաջին գրամաթղթերը երաշ-
խաւորուած են ոսկիի գրամականով
մը, վար գրուած Օսմանեան Հանրա-
յին պարտուց վարչութիւնէն և ի պահ
գրուած Պերլինի և Վիեննայի գրամա-
տմաներուն մէջ: Իսկ գրամատմաները
երաշխաւորուած են գերման գաւձէն
և յանձնուած Պոլսոյ հանրային Պար-
տուց վարչութեան:

Թղթադրամի վարկաբեկումին ար-
դիւնքը սա եղած է որ թուրքիա ան-
կարելիութեան մատնուած է ապահո-
վելու իր արտաքին պարտքին սպա-
սարկութիւնը և դժուարութիւն կը
կրէ վերականգնու առեւտրական յարա-
բերութիւնները համաձայնական տէ-
րութեանց հետ:

Ուրեմն թղթադրամին անկումը,
իրեւ անտեղիտալի անհրաժեշտու-
թիւն մը, կը պարտադրուի նոյնքան
համաձայնական և ֆրանսական կա-
ռավարութեանց, իրենց շահերուն հա-
մար, սրբան ընդհանուր վաճառա-
կանութեան պէտքերուն համար:

ՎԷՆԵԶԵԼՈՍ ԵՒ ՊՈԼԵՎԻՔ ԻՄԻՒՆԸ

Թուրքիայի Երեսփոխ. Ժողովի
վերջին նիստին մէջ, բանաւորական ե-
րեսփոխան Սիտեթիս Պ. Վէրիքէլոսի
հարցում մը ուղղուած է թէ, ի՞նչ տար
բերութիւն կայ ընկերավարութեան և
մեծ-մասնականութեան միջև:

«Թուրքիայի մէջ, ընկերավարա-
կան կուսակցութեան մը գոյութիւնը,
ըսած է Պ. Վէրիքէլոս, եւ կը նկա-
տիմ յատուղիւթեան մը մեր քաղա-
քական կեանքին մէջ: Բայց պօլիտի-
քութեան մասին նոյն կարծիքէն չ'իմ
Որովհետեւ եթէ ընկերավարութիւնը,
առնկավարական քաղաքային գրու-
թիւն մըն է, պօլիտիքութիւնը ինք-
նին նախա-առնկավարական է և ահա
ի՞նչո՞ւ այնքան ընդգրկութիւն կը յա-
րուցանէ»:

Պ. Սիտեթիս գիտել տուած է ա՛ն
ատեն որ, պաշտօնական կերպով առ-
կուի անձանթ կը մնայ մեզի, Ռու-
սիոյ անցուդարձերը:

Այն ատեն Պ. Վէրիքէլոս պատաս-
խանած է:

«Մենք պէտք չ'ունենք գիտնալու
պօլիտիքութեան մանրամասնութիւն-
ները կը բաւէ մեզի ճանչնալ Լէնինի
նի տեսութիւնը, որ կը պահանջէ ըն-
դունելու»:

Հաղորդակցողները պետք է հիշեն, որ ամեն ինչ պետք է արվի ժամանակին, որպեսզի չստացվի անհրաժեշտ փոփոխությունները:

Այս տեսակետով պարզվեց, որ թեև ընդհանուր առմամբ լավ է, որ ընդհանուր առմամբ լավ է, որ ընդհանուր առմամբ լավ է:

ԵՆԱՄԱՆԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հ. Կ. Խ.

ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԶԱՐԻՆ

Հայ. Նոյ. Դեկտ. ամսականները

Գր. Գ. Զիլանյան, Տ. Գ. Չաք-մաքչյան, Զ. Բեքլարյան, Գր. Գ. Թովումյան, Թ. Պրկավանյան, Մ. Ահարոնյան, Տ. Գ. Ունյան, Թ. Բեկլարյան, Զ. Բարսեղյան, Օր. Գ. Միքայելյան, Տ. Գ. Բարսեղյան, Մ. Սարգսյան, Մ. Պապյան, Մ. Մի-նասյան, Ս. Ունյան, Օր. Գ. Գրի-գորյան, Տ. Գ. Րուսյան, Մ. Նա-պարյան, Ն. Բեկլարյան, Զ. Կա-րյան, Օր. Ն. Յովակիմյան, Տ. Գ. Օհան-յան, Ն. Տեղ Սարգսյան, Զ. Արի-կան, Մ. Եփրեմ, Է. Րուսյան, Ա. Բրաճյան, Զ. Թադևոսյան, Վ. Մի-քայելյան, Թ. Բաճյան, Գր. Գ. Սեֆերյան, Բ. Աղաճյան, Գ. Բա-ժարյան, Տ. Գ. Փիլիպոսյան, Ա. Ֆրանկոսյան, Ս. Լևոնյան, Մ. Բա-րսյան, Զ. Ունյան, Ա. Աղաճյան, Զ. Թեմիսյան, Թ. Բաճյան, Զ. Գրիգորյան, Մ. Սարգսյան, Ա. Բրիգորյան, Ա. Թովումյան, Գր. Գ. Մուսուկյան, Թ. Եփրեմ, Օր. Գ. Յովակիմյան, Զ. Զիրար, Թ. Թա-կոսյան, Գր. Գ. Մատթեոսյան 75ա-կան, Տեղ Սարգսյան, Տ. Գ. Մա-կոսյան, Տեղ Սարգսյան, Ա. Մե-լիսյան, Գ. Ահարոնյան, Թ. Եփրեմ 50ական Գր. Ա. Աղաճյան, Տ. Գ. Մա-կոսյան, Մ. Վարդապետյան 40ական Արթուրյան 25, Մ. Աղաճյան, Ա. Աղաճյան 20ական, Թ. Յովակիմյան, Ա. Եփրեմյան, Մ. Յովակիմյան 10ական, Ս. Պապյան 5:

Տեղական Լուրեր

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ամսականների տարբերությունները հետևյալը կը ծանուցանե:

Վերջին 24 ժամուան ընթացքին Իգլիկի մեջ պատահած են, 1 մահ Թիֆլիսի, 2 մահ ծաղիկի, 2 մահ սպանիականի:

Տեղիկի մեջ 1 մահ սպանիականի:

Պերնի Յուսուպյան գետնաբեր իր կառավարության հաղորդած է թե այս քաղաքին մեջ պիտի գումարուի կարմիր խաչի ընդհանուր համաժողով մը, 11 փետրուարին, և թե Յուսուպյան պաշտոնապես հրապարակած է մասնակցել այդ համաժողովին:

ԱՆՑՆԱԼ շաբթուան մեջ, Չալի գաւառէն Գաղիք գիւղը մտած է աւազակային խումբ մը, զիստաբու-թեամբ Տէտէ-Էֆէ կոչուած հրոսապետին:

Գիւղացիները չեն ուզեր հարստա-կիւ աւազակախումբին և այդպէսով ընդհանուր մը յանաջ կողմայ աւազակներուն և գիւղացիներուն միջև, որոնք ընթացքին սպաննուած են Տէ-տէ-Էֆէն և իր հիւրը ընկերները Միւսները փախած են:

ԱՌՋԻ ՕՐ հրդեհ ծագած է «Աւ-լանիկ» Թուրք տարածքին մէջ և փր-ճացուցած է ներքի ամբողջ գործիք-ները, ներքիները և տպագրութեան թղթի մեծ մթերք մը: Այս ամէնն աւազակութեան էր 1500 ռուբլի: Կ'երևի որ վրասները կանչելին այս գումարէն:

Ս. Դ. Զ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱՆԵՐ

Փետրուար 15ին այսօր ժամը 10 ին անդամական ընդհ. ժողովի կ'հրա-ւիրուին՝ Ս. Դ. Հնչակեան կուսակ-ցութեան հին և նոր ընկերակիցներն ու ընկերները Ս. Մեսրոպեան վար-ժարանի մէջ, ընկեր Ս. Շահէնի հրա-ժեշտի խօսքերը լսելու, ուր իւրա-քանչիւր անդամի ներկայութիւնը ան-հրաժեշտ է:

Ս. Դ. Զ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒՆ
Իգլիկ Մանուկ-
(Կնիք)

ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ ՄԸ ԿԸ ՓՆՏՈՒԹԻ
Վաճառական մը կ'իմտուէ գրա-դրութեան համար պատուար և վրա-տանիկ պաշտոնայ մը փափաքող գիւնն իմադրատուն տեղեկութիւն ստանալու համար:

ՀԱՅԿ. ԱՆԿԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՃԱՆԱԶՄԱՆ ԱՌՔԻԻ

ՀԱՆԴԵՍ

ՄԵՐՈՒԹԻՒՆԻ ՈՐԱՀԻՆ ՄԵՋ

Կեր. 14 Փետր. 920 Ժամը 2ին (Կ. Կ.)
Կազմակերպուած «Չարթըք» Լու-րանական Միութեան կողմէ: Մա-նակցութեամբ քաղաքական կու-սակցութեանց:

ՍՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ
ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱԶԴ
Թաղապետ Կիրակի Ս. Սահակի տունին տնօրէ գիւղիս եկեղեցիին մէջ Ս. Պատարագ և Հոգեհոնգոտեան պաշտոն պիտի կատարուի երջանկա-յիշատակ Սահակ Աւետիքեանի հոգւոյն համար:

Պիտի Պատարագէ Առաջնորդական Տեղապետ Տ. Յովհան Ե. Վ. ինչպէս և պիտի նախագահէ Հոգեհոնգոտեան արարողութեան: Կը հրաւիրուի բա-րեպաշտ ժողովուրդն սոյն եկեղեցա-կան արարողութեանց:

Գրաւէն ԹԱՂԱԿ. ԽՈՐՀՈՐԴ

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Պ. Ա. Ս. Կարոնեան և Հայաստանի նախագահը

Բարձրագոյն Յովհան Ե. Վարդապետ
Առաջն. Տեղապետ
Զմիւռնոյ Հայոց

Բարձրագոյն Հայր Սուրբ,
Բարեբաղդութիւնն ունիմ Ձեզ հաղորդելու, որ խաղաղութեան Համաժո-ղովը իր Յունիս 19-ի յիստին մէջ որչից ճանչիլ «Հայկական պետութեան կառավարութիւնը որպէս փաստական կառավարութիւն (le gouvernement de fait)» Թողնելով մեր սահմանների որոշումը թիւրքական խնդրի կարգադրու-թեան հետ:

Այս մասին այսօր խաղաղութեան Համաժողովարից պաշտոնական գիր ըս-տացայ:

Այս ուրախաբեր լուրի հետ միասին յիշողութիւն եմ ընդունել, բարձրագոյն Հայր, խորին յորգանքներս անկեղծ հաւատով:

Ա. ԱՆԱՐՈՆԵԱՆ

Բ. ԴՐԱՆ ԿՈՐԾՈՒՆԵՌՈՒԹԻՒՆԸ

Հաշտութեան Համաժողովը որոշած ըլլալով մօտ օրէն հրաւիրել օսման-եան պետութիւնը կանաչ սեղանի շուրջ, Բ. Դրան և խաղաղութեան գործունէու-թեան մը մէջ է: Իսկապէս փոխարին մօտ ամեն օր խորհրդակցութիւններ կը կատարեն սրտեք զոգանի կը պահուին:

ԿԸ ՀԵՐՔՈՒԹԻ

Հնչակապետ ընդհանուր կառավարիչը հերքած է Թուրքերու ներապագէ հե-ռացնելու համար Անգլիոյ պիտուքներուն մասին շրջած լուրերը:

Մ. ՄԻԼՈՒՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նախարարարտ Մ. Միլան Սրտեքին Գործերու Յանձնաժողովին յա-տարարած է թէ Յիւստիս կը նախընտրէ միջազգային հակազդի մը տակ թուրքերուն Պոլիս խաղաքին վրայ զանազան զորքեր: Ասկից զատ ըսած է նաեւ թէ Անգլիոյ մէջ այս մասին գոյութիւն ունի երկու հոսանք, ու-րոյցմէ մին կը պահանջէ թուրքերուն Պոլսէն հեռացուիլը, իսկ միւսը կը փափաքի հոն մնալին: Մինչդեռ հանրային կարծիքը լաւ հասկցած է այն բա-ւոր զօտարութիւնները օրոնք պիտի լսել Թուրքերը Փոքր. Ասիա զրկելու ձեռնարկը:

ԳԱՂՏՆԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

Թրանսիլվանիոյ մէջ երևան հանուած է ազգային ուժերու համար դրամ և զէնք հալթաթող Հունգարացիներու գաղտնի կազմակերպութիւն մը Թր-անսիլվանիոյ առժամեայ կառավարութիւնը այդ երկրամասին Հունգարացի-ներուն յայտարարած է թէ ոչ մէկ ատեն իրականապէս բաղձնեքներու եւ տնէն վաղելին պիտի վնասէ իրենց շահերն:

ԼԻԹՈՒՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Լիթուանիոյ և Ռուսիոյ միջև գերիներու փոխանակութիւն մը կատարել որոշուած է:

ԷՄԻՐ ՅԵՅՍԱԼ

Էմիր Յէյալ Գահիրէն Բարիկ միկնած է:

ՇԱՀԸ ԿԸ ՎԵՐԱԳՈՐԾԱՅ

Պարսից Շահը հասած է Հոմ ուր ընդունուած է փառաւոր կերպով:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԹԻ ՄԻՋՆՈՐԴԵԼ

Խաղաղութեան փաշան խնդրած է համաձայնական ներկայացուցիչներէն որ-պէսզի միջնորդեն համաժողովին մօտ, շուտով կանչելու համար օմանեան պատուիրակները:

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌ

Ալբանիայէն հասած պիղիկութեանց համեմատ Սերպերու և Սե Լեռնի-ներու միջև արիւնալի իռններ տեղի ունեցած են:

ԼԵՀԵՐԸ ԵՒ ՊՈԼՇԵՎԻԲՆԵՐԸ

Պրանսիայէն թիւթերը կը գրեն թէ Լեհերը փափաքող են հաշտութիւ կը-քելու Պոլսէ վիճարներու հետ և այդ մասին ձեռնարկներ տեղի ունեցած են, սա կայն կ'ուզեն որ այդ հաշտութիւնը հիմնական և տեական ըլլայ:

ԷՐՏՊԵՐԿԵՐ Ի ՊԱՇՏՈՆԻ

Նախկին գերման հրամանաւոր նախարար Էրցպերկեր որ մահափորձի մը հիթարկուած էր իր պաշտոնին գլուխ անցած է:

ՐԻԿԱՅԻ ՆԱԽԱՀԱՆԳԻՍԸ

Վա շաւայի Թերթերը կը գրեն թէ Լեհաստան և Լիթուանիա պիտի կա-րենան օգտուիլ իրենց արտաձեւութիւններուն և ներաձեւութիւններուն համար Բիկայի և Պալիկի միւս ազատ նաւահանգիստներէն:

ՀՐԱՅԱՆԻ ԲՈՆՈՒՄ

Անգլիացիք Տարտանէի մօտ ձերբակալած են Մուսթաֆա Բեմալի մէկ լրտեսը, զոր կարծառե հարցաքննութիւնէ մը վերջ հրացանազարկ ըրած են:

ԿԸ ՄԻԱՆԱՆ

Օսմ. կառավարութիւնը և Ազգային Ոյժերու կազմակերպութիւնը կ'միա-նան, կը գրէ «Թան» Պոլսէն ստացած մէկ հեռագրին համաձայն:

ՈՐԻ ԵՒ ՏԵՆԻԲԻՆ

Պուլկարեան կ'իմացնեն թէ զօր. Տենիքին Վառնայի մէջ կը գտնուի:

ATLANTIC ASSURANCE

COMPANY, LIMITED.

79, CORNHILL, LONDON. E.C. 3.

Վ. Ո. ՈՍԿԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

Ի Ջ Ս Ի Ր

ԱՊՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կրակի դեմ.

NATIONAL UNION SOCIETY LTD.

LONDON

CENTRAL INSURANCE CO. LTD.

LONDON

Ծովային.

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD.

LIVERPOOL

Ի իմաց մանրամասնութեանց համար.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

Լ. Ն. Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

ՕԿԵՆՈՍ ԿՈՎԵՆ

29

ԵՐԵՐՈՒ ՊԱՏԵ ԱԶՄԻՆ

ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ՊԱՏՃԱՌԱԶՄԻՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

2. ԱՌԱՋԻՆ - ՍԵՐՎ ՎԵՃԸ

Գործերը այնպէս մը վարել պէտք է որ, զօրեղ սպառազինութեանց ճիշդ օգնութեան մեծ զոհողութեանց և ձգտում քաղաքական կացութեան մը ներքե չդիմադրուի մը նկատուի իրեն փրկութիւնը:

Մեր գաղթականները բախտին վրայ վրդովեցնող տեղի չպիտի ըլլայ, եւրոպայի մէջ վախճանական արդիւնքը զայն պիտի կարգադրէ իրենց համար: Միւս կողմէ պէտք պիտի ըլլայ խռովութիւններ յարուցանել հիւսիս - Աֆրիկէի և Ռուսիոյ մէջ: Այս, ինչոք մըն է հակա-սովորական բռնակցութեան օգնութեան և յարաբերութեան մէջ մտնելը, լաւ ընտրութեան գործա-

կալներով, եղբայրութիւն, թիւնիքի, Ալեքսանդրի, և Մարտի ազդեցիկ անձերու հետ, պատրաստելու համար անհրաժեշտ միջոցներ եւրոպական պատերազմի մը պարագային: Անշուշտ, պատերազմի մը պահուն, բացայայտօրէն պիտի ճանչցուին այն գաղտնի դաշնակցութիւններ, և անոնց պիտի ապահովուի հաշտութեան կնքումով գրաւուած արդիւնքներու պահպանումը: Կարելի է իրագործել այս բաղադրութիւնը Առաջին փորձը, երկու տարի առաջ եղած, մեզ տուած է փափաքուած մերձեցումը: Դժբախտաբար չեն հիմնադրուած բռնարար կերպով ստացուած յարաբերութիւնները: Կամայ Ակամայ, պէտք պիտի ըլլայ գալ այս կարգի պատրաստութեանց, պատերազմը արագօրէն իր վախճանին յագեցնելու համար:

«Այնպէս պէտք պիտի ըլլայ որ փոքր - պետութիւնները հարկադրուին մեզ հետեւելու կամ զսպունդ (յետոյ կուգան բացատրութիւններ...)»

«Հիւսիս - արեւմտեան մեր սահմաններուն վրայ, մեզի համար մահու և կենաց խնդիր մը պիտի ըլլայ և մեր նպատակակէտն որքան պէտք ենք ձգտել մեծ յարձակողական մը ձեռնարկելու է՝ առաջին վայրկեանէն մեծ ուժերով: Առանց ասոր, հարկ

ԲԱՐՍՈՒԹՈ Գ. ԵԱԳՈՒԷԼ

ԵՆՆՏԵՎԻ ԱՆ 7

(Փէշտիմալ՝ ր պաշտ)

Անոնք որ կ'փափաքին Չամիչի պուտ օղի գործածել, անորաւ մաքուր և խնամով պատրաստուած, թող ղիմեն վերելի հասցէին, թէ մեծաքանակ և թէ փոքր քանակ գնուաներու համար:

Գինը յիշ յիշ օճախ 50 Ղրճ.

Անհաւատարմի գին մը, որովհետեւ այս ըմպելին արտածութեան համար պատրաստուած է, բայց արտածելիս ընդ չըլլալով տեղւոյս վրայ վաճառու արտադրած է այս աժան գինով:

ԿԱՆԶԱԳՈՐԾ

ՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

(Ս. Ստեփաննոսի փառին մէջ)

Հիւսնութեան և հասագործութեան արհեստին վերաբերեալ տմեն տեսակ գործեր վերջին կատարելութեամբ կը շինէ: Կ'ստանանք ամեն տեսակ յանձնարարութիւններ:

Մաքուր և խնամալ վործ:

Գիները չափաւոր:

ԺԱՂՎՈՒՐԴԻ ՉԱՅՆԸ

Օր-Բերք Իւր-Կաւ և հաւաք-Կաւ

Խմբագրապետ՝

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Տարեկան բաժնեկին 700 Ղրճ.

ՏՊԱՐԱՆ ԱՐԱՐԱՐԱՆԻ ԼԵՍՆԱԲԱԾ 1883ԻՆ

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպագրուին գրքեր, գրքոյկներ, տետրակներ, յայտարարութիւններ, հարստեան հրաւիրագիրներ, զեկուցատուներու ժամագրքներ եւն.

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպուին նամակագրութիւններ, պահարաններ, հաշուեցուցակներ, ընկալագրեր, վերջապէս վաճառատան մը վերաբերեալ ամեն տեսակ տպագրական գործեր:

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպուին տեղեկագիրներ, երկրորդներու նամակ-հրաւիրագրեր տուական եւ վերջապէս տպագրական արհեստին վերաբերեալ ամեն տեսակ գործեր:

Ամեն լեզու՝ շԱՅՆԵՐԸ, ՅՐԱՆՏԵՐԸ, ԱՆԳԼԻԵՐԸ, ՅՈՒՆԱՐԸ, ՔՈՒՐԴԵՐԸ

ՏԵՍԱԿՆԵՐՈՒ ՊԵՏՊԻՍՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐԵՎ. ՏԵՍԱԿ ԴՈՅՆՆԵՐՈՎ

Մամուր եւ խնամալ գործ օրուան գիներու վրայ

Տպարանը բաց է առաւօտէ մինչեւ կես գիշեր

խնդրանքներու համար

ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ ԿԱՆԽԻԿ

„ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ՄԱՍՈՒԼ“

Թերթիս ծաւալը աւելի ընդարձակուած ըլլալով, այժմ ի վիճակի եմք աւելի լայն տեղ մը տալ ժամանցանք բաժնիւն, նոյնիսկ երբ ամէն օր հարկ ըլլայ միեւնոյն ժամանցումն կրկնել, ինչ որ ասկից առաջ ի վիճակի չէինք ընելու:

Դոհացոյցի պայմաններ փոքր կամ մեծ, մեկ կամ աւելի ժամանցումն համար:

Դիմումներ կ'ընդունուին առտուրէ մինչեւ կես գիշեր:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՒՄ

է մեծ բանակ մը կեդրոնացնել, ընկերակցութեամբ երկրապահներու կողմերով, որոնք պիտի հարկադրեն փոքր - պետութեանց բանակներուն մեզի հետեւելու, կամ գոնէ անգործ մնալ պատերազմի թաւրին վրայ, իսկ զինուած զինադուլութեան մը պարագային զանոնք պիտի ճզմէ:

«Այս մասին ձեռք առնուած միջոցները թոյլ կուտան յուսալու որ յարձակողական կարելի է ձեռնարկել անմիջապէս յետոյ, Ստորին - Ռէնի բանակին կատարեալ կեդրոնացումէն» կարճ պայմանաւորումով վերջնագիր մը, որուն անմիջական պիտի հետեւի խուժումը, բաւարար կերպով թոյլ պիտի տայ տրեւարացնելու մեր շարժումը, մարդոց իրաւունքներու տեսակէտէն...»

Պիտի յիշենք որ, նախկին գերման կայսրութեան զաւառները, Պուրտի կոմսութիւնը, և Լօրէնի գեղեցիկ մէկ մասը կը գտնուի տաւալին Ֆրանսացոց ձեռք, թէ պալ-թիկ զաւառներու գերման հազարաւոր եղբայրները կը հեծն ալով լուծին տակի Ազգային խնդիր մըն է Գերմանիոյ վերադարձնել, ինչ որ ան ատենօք ունէր: (Դեղին գիտք, Ֆրանսայի)

Այս յատակագրին մէջ Ֆրանսայի

զէմ պատերազմը առաջին կարգի վրայ էր: Յաջորդ պատերազմը մասնաւորապէս պիտի ըլլար Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջև մեծամասշտ մը: Գալով գործողութեան կերպին, այդ մասին ցոյց տրուած էր մեծ սպա. յակոյտէն պատրաստուած զինուորական ծրագրերը. այն է, շանթահարիչ յարձակողական մը ընդդէմ Ֆրանսայի:

Պիտի յիշել թագաւորին, Վիլհելմ Բ. ին զօր: Մօլթէի միջև եղած տեսակցութեան մը մէջ, 1913 Նոյեմբերին գերման կայսրը հասկցուց թէ ինք զադրած է խաղաղութեան կողմնակից մ'ըլլալէ. Այդ տեսակցութիւնը կը մղէր մտածել տալու թէ Ֆրանսայի հետ պատերազմը անխուսափելի էր, և թէ իր բանակները պէտք էին անցնել Պիլճիքայէն: «Ինչ պիտի ընէիք, ըստ Վիլհելմ Բ. Ալպեր Ա. ին, եթէ իմ գունդերս Պիլճիքա մտնէին» — «Պարտականութիւնս պիտի կատարէի» պատասխանեց թագաւորը:

(Շարունակել)